

ĢENERĀLADVOKĀTA NĪLO JĒSKINENA [*NIILO JÄÄSKINEN*]

SECINĀJUMI,

sniegti 2010. gada 11. februārī¹**I — Ievads**

1. Francijas Republika saskaņā ar *Code général des impôts* [Vispārējā nodokļu kodeksa] 279. pantu kopš 1991. gada 1. aprīļa piemēro pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk tekstā — “PVN”) likmi, kas samazināta līdz 5,5%, attiecībā uz advokātu, advokātu *Conseil d'État* [Valsts Padomē] (Francija) un *Cour de cassation* [Kasācijas tiesā] (Francija) un *avoués* [aizstāvju] (turpmāk tekstā — “advokāti”) sniegtajiem pakalpojumiem, par kuriem tie saņem pilnīgu vai daļēju atlīdzību no valsts juridiskās palīdzības ietvaros.

2. Prasības pieteikumā Eiropas Kopienu Komisija ir lūgusi Tiesu atzīt, ka, piemērojot šādu samazinātu likmi, Francijas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas paredzēti 96. pantā un 98. panta 2. punktā Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 1. lpp.; turpmāk tekstā — “PVN direktīva”).

3. Aizstāvībai Francijas Republika ir apgalvojusi, ka pakalpojumi, ko advokāti sniedz

juridiskās palīdzības ietvaros, ir to “pakalpojumu [sniegšana], ko veic dalībvalstu par sociālās labklājības [labdarības] organizācijām atzītas organizācijas, kuras ir iesaistītas dzīves apstākļu uzlabošanas vai sociālās nodrošināšanas darbā”, kas paredzēti PVN direktīvas III pielikuma 15. punktā; tādējādi šiem pakalpojumiem var piemērot samazinātu PVN likmi.

II — Atbilstošās tiesību normas**A — Eiropas Savienības tiesības²**

4. Ar PVN direktīvu skaidrības un lietderības labad tika pārstrādātas Padomes 1977. gada 17. maija Sestās Direktīvas 77/388/EEK par

2 — Tā kā argumentētais atzinums, ko Komisija ir nosūtījusi Francijas Republikai, ir datēts ar 2006. gada 15. decembri, norādes uz EK līguma normām tiks sniegtas saskaņā ar numerāciju, kas bija piemērojama, pirms stājās spēkā Līgums par Eiropas Savienības darbību.

1 — Oriģinālvaloda — franču.

to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem — Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV L 145, 1. lpp.; turpmāk tekstā — “Sestā direktīva”) normas, jo pēdējā minētā direktīva bija vairākkārt būtiski grozīta.

5. Ar PVN direktīvas — kas stājās spēkā 2007. gada 1. janvārī — normām, sākot no minētās dienas, tika atceltas un aizstātas Sestās direktīvas normas. Turpinātība starp šiem abiem dokumentiem skaidri izriet no PVN direktīvas 411. panta 2. punkta, it īpaši tiklīdz, ciktāl tajā ir norāde uz atbilstības tabulu XII pielikumā.

6. PVN direktīvas 96. un nākamie panti būtībā atbilst Sestās direktīvas 12. panta 3. punkta a) apakšpunktam.

7. PVN direktīvas 96. pantā ir paredzēts:

“Dalībvalstis piemēro PVN pamatlikmi, ko katra dalībvalsts nosaka procentos no summas, kurai uzliek nodokli; preču piegādei un pakalpojumu sniegšanai pamatlikme ir vienāda.”

8. PVN direktīvas 97. panta 1. punktā ir paredzēts, ka no 2006. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 31. decembrim šī pamatlikme nevar būt mazāka par 15 %.

9. PVN direktīvas 98. pantā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis var piemērot vienu vai divas samazinātas likmes.

2. Samazinātas likmes piemēro tikai tādu kategoriju preču piegādei vai tādu kategoriju pakalpojumu sniegšanai, kas minēti III pielikumā.

[..]”

10. PVN direktīvas III pielikuma, kura nosaukums ir “To preču piegāžu un to pakalpojumu sniegšanas saraksts, kam var piemērot 98. pantā minētās samazinātas likmes”,

15. punktā ir minēta “preču piegāde un pakalpojumu sniegšana, ko veic dalībvalstu par sociālās labklājības [labdarības] organizācijām atzītas organizācijas, kuras ir iesaistītas dzīves apstākļu uzlabošanas vai sociālās nodrošināšanas darbā, ja vien šie darījumi nav atbrīvoti saskaņā ar 132., 135. un 136. pantu”³.

f) pakalpojumiem, par kuriem advokāti, advokāti Valsts Padomē un Kasācijas tiesā un aizstāvji saņem pilnīgu vai daļēju atlīdzību no valsts juridiskās palīdzības ietvaros; [..]”⁵

B — Valsts tiesību akti

11. *Code général des impôts* 279. panta redakcijā, kas izriet no 32. IV panta *Loi de finances pour 1991* [Likumā par 1991. gada budžetu] (1990. gada 29. decembra Likums Nr. 90-1168), sākot ar 1991. gada 1. aprīli, ir noteikts⁴:

“Pievienotās vērtības nodokli, piemērojot samazinātu likmi 5,5% apmērā, iekasē attiecībā uz: [..]

3 — Sestās direktīvas H pielikumā, kas ir iekļauts ar Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīvu 92/77/EEK, kas papildina kopīgo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu un ar kuru tiek grozīta Direktīva 77/388/EEK (PVN likmju tuvināšana) (OV L 316, 1. lpp.), bija izstrādāts arī “Piegādājamo preču un sniedzamo pakalpojumu saraksts, uz kuriem var attiecināt pazeminātas PVN likmes”, un četrpadsmitajā kategorijā bija minēts: “Preču piegāde un pakalpojumu sniegšana, ko veic dalībvalstu atzītas labdarības organizācijas, kuras iesaistītas sociālās aprūpes un sociālās nodrošināšanas darbā, ciktāl šādas piegādes nav atbrīvotas saskaņā ar 13. pantu.”

4 — Tādējādi šī norma, kas nebija piemērojama pirms Sestās direktīvas stāšanās spēkā, neattiecas uz tajā paredzētajiem pārejas noteikumiem, tostarp uz šīs direktīvas 28. panta 2. punktu, uz kuru Komisija ir norādījusi savā prasības pieteikumā.

III — Pirmstiesas procedūra

12. Uzskatīdama, ka samazinātas PVN likmes piemērošana — saskaņā ar *Code général des impôts* 279. panta f) punktu — pakalpojumiem, ko advokāti, advokāti Valsts Padomē un Kasācijas tiesā un aizstāvji sniedz juridiskās palīdzības ietvaros, ir jāuzskata par nesaderīgu ar Sestās direktīvas 12. panta 3. punkta a) apakšpunkta noteikumiem, skatītiem kopā ar tās H pielikuma noteikumiem, Komisija nolēma sākt EKL 226. pantā paredzēto procedūru un nosūtīja Francijas Republikai 2006. gada 10. aprīļa brīdinājuma vēstuli.

13. Tā kā Komisiju nepārliecināja argumenti, ko Francijas iestādes izvirzīja 2006. gada 12. jūnija atbildē, Komisija tām 2006. gada 15. decembra vēstulē nosūtīja argumentētu

5 — *Code général des impôts* 279. pantā jaunākie grozījumi ir izdarīti ar 22. pantu 2009. gada 22. jūlija Likumā Nr. 2009-888; šie grozījumi neskar f) punkta normas.

atzinumu, aicinot tās divu mēnešu laikā pēc tā saņemšanas veikt vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu šī atzinuma prasības.

Francijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

14. Ar 2007. gada 13. februāra vēstuli Francijas Republika norādīja, ka uzskata izvirzīto iebildumu par nepamatotu. Konstatējusi, ka minētā dalībvalsts norādīto pārkāpumu nav novērsusi, Komisija cēla šo prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi, pamatodamās uz PVN direktīvas 96. pantu un 98. panta 2. punktu, ar kuriem kopš 2007. gada 1. janvāra ir aizstāts Sestās direktīvas 12. panta 3. punkta a) apakšpunkts.

16. Atbildētāja dalībvalsts, norāddama atšķirīgu attiecīgo normu interpretāciju, prasa noraidīt prasību, kā arī piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

IV — Tiesvedība Tiesā

15. Prasības pieteikumā Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka, piemērojot samazinātu PVN likmi advokātu sniegtajiem pakalpojumiem, par kuriem tie saņem pilnīgu vai daļēju atlīdzību no valsts juridiskās palīdzības ietvaros, Francijas Republika nav izpildījusi PVN direktīvas 96. pantā un 98. panta 2. punktā paredzētos pienākumus. Tā norāda, ka minētos pakalpojumu sniedzējus nevar uzskatīt par “dalībvalstu par sociālās labklājības [labdarības] organizācijām atzītām organizācijām, kuras ir iesaistītas dzīves apstākļu uzlabošanas vai sociālās nodrošināšanas darbā” šīs direktīvas nozīmē. Komisija arī prasa piespriest

V — Valsts pienākumu neizpildes analīze

17. Man šķiet, ka uzreiz ir jāatgādina pamattiesību raksturs, kāds piemīt juridiskajai palīdzībai, kā arī sistēma, kādā tā ietilpst Francijā. Pēc tam aplūkošu lietas ekonomiskos aspektus, tad — šajā gadījumā būtiskās interpretācijas metodes, lai pēc tam analizētu attiecīgās normas. Bet vispirms vajadzīgs precizējums attiecībā uz šo normu piemērošanu laikā.

A — Normas, kas piemērojamas laikā

18. Kā Komisija ir norādījusi — un Francijas Republika pret šo nostāju neiebilst —, ievadā jāprecizē, ka ir piemērojamas PVN direktīvas

normas, nevis Sestās direktīvas normas, jo Francijas iestādēm noteiktais termiņš argumentētā atzinuma prasību izpildei beidzās dienā, kas bija pēc Sestās direktīvas atcelšanas 2007. gada 1. janvārī.

B — Juridiskā palīdzība — pamattiesību uz pieeju tiesai faktors

19. Tiesības uz efektīvu pieeju tiesai, it īpaši pateicoties iespējama finansiāla šķēršļa, kāds ir šai pieejai, atcelšanai, ir atzītas par pamattiesībām gan ar Eiropas Cilvēktiesību konvenciju⁶ (turpmāk tekstā — “ECTPAK”), gan ar Apvienoto Nāciju [Organizācijas] pieņemto Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām⁷. Šajos dokumentos iespēja bez maksas saņemt valsts iecelta advokāta palīdzību ir skaidri garantēta tikai par labu apsūdzētai personai, tātad — kriminālprocesā.

20. Tomēr Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir paplašinājusi šo prerogatīvu, attiecinot to uz

6 — Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī, 6. panta 3. punkts.

7 — Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, kas nodots parakstīšanai 1966. gada 19. decembrī, 14. panta 3. punkta d) apakšpunkta beigās.

civilprocesiem⁸. Spriedumā, kas pieņemts 1979. gada 9. oktobrī⁹, tā ir precizējusi, ka ECTPAK 6. panta 1. punkts uzliek līgumslēdzējam valstīm pienākumu veikt pasākumus, kas ir nepieciešami, lai nodrošinātu bezmaksas juridisko palīdzību, tikai tad, ja šī palīdzība ir vajadzīga nolūkā nodrošināt efektīvu pieeju tiesai vai nu tāpēc, ka likumā ir paredzēta pārstāvība ar advokāta palīdzību, vai arī attiecīgā procesa vai lietas sarežģītības dēļ¹⁰. Tiesa ir interpretējusi šo pantu tādējādi, ka tajā ir paredzēts princips, saskaņā ar kuru juridiskā palīdzība ir derīgs, bet ne sistemātiski nepieciešams instruments, lai padarītu efektīvas tiesības uz pieeju tiesai un lai tādējādi padarītu lietas izskatīšanu taisnīgu minētā dokumenta nozīmē. Tādējādi šīs tiesības nav absolūtas. Juridiskā palīdzība obligāti ir jāpiešķir vienīgi tad, ja šāda atbalsta neesamības gadījumā garantija attiecībā uz efektīvu vērsanos tiesā kļūtu neefektīva.

21. Man šķiet, ka juridiskā palīdzība aizvien vairāk tiek uzskatīta par sociālu elementu, kas nepieciešams, lai nodrošinātu pamattiesību — kādas ir tiesības vērsties tiesā un attiecīgi vispārējā pieeja tiesībām — efektivitāti.

8 — Minētā tiesa 1975. gada 21. februāra spriedumā lietā *Golder* (A sērija, Nr. 18, 35. un nākamie punkti) ir atzinusi: “[ECTPAK] 6. panta 1. punktā (6-1. pantā) ikvienam ir garantētas tiesības uz to, ka tiesa izskatītu jebkuru strīdu par tā civiltiesībām un pienākumiem. Tādējādi tajā ir paredzētas “tiesības uz tiesu”, kurās tiesības uz pieeju [tiesai], — proti, tiesības vērsties tiesā civiltiesā — veido tikai vienu aspektu”.

9 — Spriedums lietā *Airey* pret Iriju (A sērija, Nr. 32, 26. punkts).

10 — Pēdējā minētajā gadījumā Tiesa ir uzsvērusi, ka juridiskās palīdzības nesaņemšana var liegt attiecīgajām personām iespēju efektīvi aizstāvēties tiesā un var radīt procesualo tiesību nevienlīdzību, kas nav pieņemama saistībā ar lietas taisnīgas izskatīšanas jēdzienu. It īpaši skat. ECT 2005. gada 15. februāra spriedumu lietā *Steel* un *Morris* (*Recueil des arrêts et décisions*, 2005-II, 72. punkts).

22. Šis attīstības process it īpaši izriet no Eiropas Savienības Pamattiesību hartas¹¹, kuras 47. pantā ar nosaukumu “Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu” ir paredzētas un reglamentētas tiesības uz juridisko palīdzību jebkura veida tiesā. Šī panta pēdējā daļa ir šāda: “Juridiskā palīdzība tiek sniegta tiem, kam nav pietiekamu līdzekļu, ciktāl šī palīdzība ir nepieciešama, lai nodrošinātu efektīvu tiesiskuma īstenošanu.” Šķiet, ka šis teksts ir rakstīts pilnīgi atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrai.

23. Arī Padomes 2003. gada 27. janvāra Direktīvā 2002/08/EK par to, kā uzlabot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātus noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos¹², ir skaidri norādīts uz ECTPAK un uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartu.

24. Tādējādi vispirms jākonstatē, ka mērķis sekmēt pieeju tiesai un tiesībām vispār tām personām, kurām nav pietiekamu līdzekļu,

11 — Harta, kas pasludināta Nicā 2000. gada 7. decembrī (OV C 364, 1. lpp.), ir grozīta un kļuvusi juridiski saistoša, pieņemot Lisabonas līgumu (OV 2007, C 303, 1. lpp.).

12 — OV L 26, 41. lpp.

atbilst [Eiropas] Savienībā pastāvošās juridiskās aizsardzības sistēmas pamatvērtībām.

C — Juridiskās palīdzības sistēma Francijā

25. No 1991. gada 10. jūlija Likuma Nr. 91-647 par juridisko palīdzību¹³ izriet, ka fiziskās vai juridiskās personas, kurām nav pietiekamu līdzekļu¹⁴, lai aizstāvētu savas tiesības tiesā, var saņemt palīdzību.

26. Juridiskās palīdzības saņēmējs pilnībā vai daļēji ir atbrīvots gan no avansa maksājuma vai depozīta maksas, gan no visu izdevumu samaksas, kas radušies tiesvedībā, attiecībā uz kuru šī palīdzība piešķirta.

13 — Šī likuma 1. pantā ir precizēts, pirmkārt, ka tā mērķis ir nodrošināt tiesības vērsties tiesā un pieeju tiesībām un, otrkārt, nodrošināt, ka juridiskā palīdzība ietver juridisko palīdzību [tiesā], palīdzību pieejā tiesībām, kā arī palīdzību, iesaistot advokātu uzraudzības laikā nolūkā un saistībā ar starpniecību krimināllietās [médiation pénale] un izlīgumu krimināllietās [composition pénale].

14 — Atsevišķām personu kategorijām, kas minētas Likuma 4., 6., 9.–1. un 9.–2. pantā, nav izvirzīts šis nosacījums attiecībā uz līdzekļiem. Tā tas ir tostarp attiecībā uz nepilngadīgajiem un vissmagākajos noziegumos cietušajiem.

27. Ja juridiskā palīdzība ir pilnīga, valsts sedz attiecīgajai personai visus radušos izdevumus (advokātu un aizstāvju honorārus, tiesu izpildītāju atalgojumu, notāru atlīdzību, ekspertīžu izmaksas u.c.¹⁵). Samaksas advokātiem apmēru, kas ir vienots, nosaka pēc skalas, kura balstīta uz pamata koeficientu, kurā ir vairākas vērtību vienības¹⁶, ko nosaka katram tiesvedības veidam, kādu var izskatīt tiesas¹⁷.

28. Ja juridiskā palīdzība ir daļēja, valsts sedz tikai daļu no atlīdzības tiesu sistēmai piederīgām personām. Valsts maksāto daļu nosaka, ņemot vērā pilnas juridiskās palīdzības procentuālo daļu, kas ir apgriezti proporcionāla palīdzības saņēmēja līdzekļiem¹⁸. Tādējādi advokātam ir tiesības uz papildu samaksu, kas ir vairāk vai mazāk konsekvanta. Par šo papildu honorāru apmēru advokāts un tā klients vienojas brīvi, bet saistībā ar Likumā noteiktajiem kritērijiem, kas tostarp ietver finanšu

apsvērumus¹⁹. Šis līgums ir jānoslēdz pirms jebkādas iesaistīšanās ar rakstveida nolīgumu, un šo līgumu pārbauda advokātu kolēģijas priekšsēdētājs [*bâtonnier*], pretējā gadījumā tas nav spēkā.

29. Pretēji situācijai, kāda ir cituviet, piemēram, Somijā²⁰ un dažās Vācijas federālajās zemēs, Francijā nav valsts juridiskās palīdzības biroju, kas papildinātu advokātu sniegtos pakalpojumus.

D — *Lietas ekonomiskie aspekti*

30. PVN ir vispārējs patēriņa nodoklis, kas attiecas uz visām precēm un pakalpojumiem, ko patērē vai izmanto [Eiropas] Savienības dalībvalstīs. Attiecībā uz pakalpojumiem, ko

15 — Jānorāda, ka, pretēji advokātu un tiem pielīdzinātu personu [sniegtiem pakalpojumiem], uz šo pārējo tiesu sistēmai piederīgo personu kategoriju sniegtajiem pakalpojumiem neattiecas samazināta PVN likme saskaņā ar *Code général des impôts* 279. pantu.

16 — Skat. 27. panta 2. un nākamās daļas 1991. gada 10. jūlija Likumā un 90. un nākamās pantus 1991. gada 19. decembra Dekrētā Nr. 91-1266 par minētā likuma piemērošanu. Francijas valsts ieguldījumu advokātu, kuri sniedz palīdzību pilnas juridiskās palīdzības saņēmējam, samaksā nosaka pēc iznākuma, ko veido vērtību vienības (VV) summa, kas paredzēta ar dekrētu noteiktajā budžeta likumā, un reizinātāji.

17 — Tas attiecas uz pirmās un otrās pakāpes administratīvajām tiesām, civillietu tiesām, krimināllietu tiesām vai sociālo lietu tiesām, kā arī Valsts Padomi [*Conseil d'Etat*] un Kasācijas tiesu [*Cour de cassation*].

18 — Likmes ir sadalītas šādi: 85%, 70%, 55%, 40%, 25% un 15%.

19 — 1991. gada 10. jūlija Likuma 35. panta otrajā daļā ir paredzēts, ka puses nosaka, "ņemot vērā lietas materiālu sarežģītību, rūpību un izmaksas, kas vajadzīgas sakarā ar lietas raksturu, apmēru un šo honorāru papildinājuma maksājuma noteikumus apstākļos, kas atbilst [juridiskās palīdzības] saņēmēja līdzekļiem un īpašumam". Ceturtajā daļā ir piebilsts: "Ja advokatūra, kurā advokāts ietilpst, izstrādā honorāru novērtēšanas metodi, ņemot vērā iepriekš noteiktos kritērijus, papildinājuma apmēru aprēķina, pamatojoties uz šo novērtēšanas metodi."

20 — Skat. 2009. gada 29. oktobra spriedumu lietā C-246/08 Komisija/Somija (Krājums, I-10605. lpp., 5. un nākamie punkti) un ģenerālvokāta Ruisa-Harabo Kolomera [*Ruiz-Jarabo Colomer*] secinājumus (8. un nākamie punkti un 28. punkts) minētajā lietā, kuros aplūkots saimnieciskās darbības jēdziens Sestās direktīvas nozīmē.

sniedz advokāti vai aizstāvji, klients kā galapatērētājs izmanto pakalpojumu, un tādējādi atbilstoši PVN jēgai tam uzliek šo nodokli. Saistībā ar juridisko palīdzību šo ekonomisko slogu vai nu pilnībā, vai daļēji uzņemas valsts.

31. Attiecībā uz pilnu juridisko palīdzību samazinātas PVN likmes piemērošanai no šādas palīdzības saņēmēja viedokļa nav jūtamā ietekmes. Tā kā ieinteresētās personas advokāta izmaksas tiek segtas pilnībā, šī persona nekādi nejut valsts vispārīgajām finansēm nelabvēlīgi piešķirto koncesiju, kāda ir PVN likmes samazināšana²¹. Vēlos norādīt, ka faktiski šajā gadījumā samazinātas likmes piemērošana ierobežo to budžeta līdzekļu daudzumu, kuri tieši vērsti uz juridiskās palīdzības finansēšanu, bet vienlaikus valsts pati sev maksā mazāk nodokļu.

32. Savukārt daļējas juridiskās palīdzības saņēmējam ir jāsamaksā savam advokātam

papildu honorārs, par kādu notikusi vienošanās. Piemērojot samazinātu PVN likmi, ieinteresētā persona, protams, var iegūt fiskālu atbalstu, kas papildina tiešo atbalstu, ko tā saņem juridiskās palīdzības veidā. Tomēr man jāuzsver, ka šis attiecīgajai personai labvēlīgais rezultāts tiek sasniegts tikai tad, ja papildu samaksa (bez PVN) ir noteikta viszemākā, kāda advokātam ir pieņemama. Savukārt, ja honorārs (ar PVN) ir noteikts absolūti lielākais, kāds klientam pieņemams, nodokļu priekšrocība sniedz labumu advokātam. Pa vidu šīm divām galējībām starpība starp samazināto likmi un parasto likmi tiek sadalīta starp abām pusēm. Ir skaidrs, ka PVN likmes samazinājums ne vienmēr sniedz labumu galapatērētājam²².

33. Salīdzinošā tiesību analīze liecina, ka Francijas Republika nav vienīgā Savienības dalībvalsts, kas nolēmusi piemērot īpašu sistēmu attiecībā uz pakalpojumiem, ko advokāti sniedz juridiskās palīdzības ietvaros. No Komisijas izstrādāta dokumenta²³ izriet, ka uz minētajiem pakalpojumiem samazināta PVN likme attiecas ne tikai Francijā, bet arī Portugālē. Šajā dokumentā ir precizēts, ka

21 — Zinot, ka PVN nav jūtamā un nav manāms pilnīgas juridiskās palīdzības saņēmējam, jautājums ir par neizprotamu fiskālu atbalstu, kā Rolāns di Luārs [*Roland du Luart*] konstatējis saskaņā ar ziņojumu, kas sniegts Francijas Senātam [*Sénat français*] 2007. gada 9. oktobrī (Senāta 2007./2008. gada kārtējās sesijas Informatīvais ziņojums Nr. 23 [*Rapport d'information du Sénat n° 23 de la session ordinaire 2007/2008*], pieejams Senāta interneta vietnē, 82. lpp.).

22 — Terra B. un Kajus J., *A Guide to the European Directives, Introduction to European VAT*, IBFD, Amsterdam/Hombeka, 2009, 1. sējums, 298. lpp.

23 — Skat. dokumentu ar nosaukumu "Taux de TVA appliqués dans les États membres de la Communauté européenne, Situation au 1er juillet 2009" ["PVN likmes, ko piemēro Eiropas Kopienas dalībvalstīs, stāvoklis 2009. gada 1. jūlijā"], kas pieejams Komisijas interneta vietnē, taxud.d.l(2009)307669 — FR, it īpaši 19. un nākamās lpp. Komisija brīdinot norāda, ka, tā kā šis dokuments ir "sagatavots, pamatojoties uz dalībvalstu sniegtajam ziņām, bet daļu informācijas dažas no valstīm vēl nav pārbaudījušas, šis informatīvais dokuments nevar uzlikt Komisijai atbildību, tāpat tas nenozīmē dalībvalstu tiesību aktu apstiprinājumu".

pēdējā minētajā valstī uz “pakalpojumiem, kuri tiek apmaksāti juridiskās palīdzības ietvaros vai saistībā ar valsts veiktu [advokāta] iecelšanu, pakalpojumiem saistībā ar personu un ģimenes tiesībām un pakalpojumiem saistībā ar darba tiesībām” attiecas PVN likme, kas samazināta līdz 5 %, nevis 5,5 % kā Francijā, bet uz pārējiem advokātu pakalpojumiem Portugālē attiecas PVN likme 20 % apmērā, bet Francijā — 19,6 % apmērā.

34. Šajā posmā īpaši ass kļūst jautājums: vai parastās PVN likmes piemērošana ierobežotu tiesības vērsties tiesā, kā apgalvo Francijas Republika?

35. Komisija šim viedoklim nepiekrīt, jo prasības pieteikumā tā — kā jau norādīju — ir minējusi, ka tad, ja valsts pilnībā sedz honorārus, par kuriem attiecīgajai personai izrakstīts rēķins, [valstij] nepiemēro parasto PVN likmi. Nelabvēlīga ietekme ir tikai tad, ja piešķirtā juridiskā palīdzība ir daļēja. Turklāt, piemērojot parasto likmi pakalpojumiem, ko advokāti un aizstāvji sniedz juridiskās palīdzības ietvaros, Francijas Republika spētu iegūt vairāk līdzekļu, kurus tostarp varētu veltīt tam, lai palielinātu pieejamos līdzekļus šīs palīdzības piešķiršanai. Tādējādi Francijas valdība

varētu pilnībā segt summas, ieskaitot PVN, par kurām advokāti un aizstāvji izrakstījuši rēķinus personām, kas saņem šo palīdzību. Šo speciālistu sniegto pakalpojumu pieejamību nosaka saņēmējiem piešķirtās palīdzības apjoms, nevis piemērotā PVN likme.

36. Citiem vārdiem sakot, Komisija norāda, ka parastās PVN likmes piemērošana neietekmēs saņēmēju finansiālo stāvokli, ja juridisko palīdzību pilnībā sedz valsts iemaksātā daļa, un ka Francijas iestādes varot grozīt piemērojamo tiesisko regulējumu gadījumos, kad juridiskā palīdzība tiek piešķirta daļēji, ja šīs iestādes vēloties sniegt finansiālu atbalstu attiecīgajām personām. Tādējādi Komisijas veiktā analīze par ekonomiskajām sekām, kādas rada *Code général des impôts* 279. panta f) punkts, man šķiet pamatota.

37. Jāpiebilst, ka nodokļu neitralitātei un šīs normas radītu konkurences traucējumu neesamībai, uz ko norāda Francijas Republika, nav izšķirošas nozīmes attiecībā uz PVN direktīvas III pielikuma 15. punktā lietoto terminu interpretāciju. Šajā ziņā vēlos norādīt, ka arguments, saskaņā ar kuru tas, ka darījums ir fiskāli neitrāls, PVN direktīvas

sistēmā, kā arī Tiesas judikatūrā²⁴, šķiet, drīzāk ir faktors, ko izmanto, lai ierobežotu piemērošanas jomu izņēmumiem no noteikuma par nodokļu uzlikšanu saskaņā ar parastu nodokļu likmi (atkāpēm, atbrīvojumiem u.c.), nevis kritērijs, ko izmanto, lai pamatotu to apjoma paplašināšanu. Gadās arī tā, ka nodokļu neitralitātes princips, kas raksturīgs kopējai PVN sistēmai, pamato attiecīgo jēdzienu plašāku interpretāciju²⁵. Bet šajā lietā minētais apsvērums, manuprāt, nav būtisks, jo PVN direktīvas 96. panta un 98. panta 2. punkta, kā arī III pielikuma galvenais mērķis nav tik daudz novērst konkurences izkropļojumus, cik veicināt pakāpenisku dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu, tuvinot piemērojamās PVN likmes un ierobežojot darbības, kurām var piemērot samazinātas nodokļa likmes.

E — *Vispārīgi apsvērumi par PVN direktīvas III pielikuma 15. punkta interpretāciju*

1) Par judikatūras attiecībā uz atbrīvojumiem no PVN transpozīciju

38. Cik man zināms, judikatūrā nav precedentu, kas būtu pieņemti tieši šajā jomā.

24 — Rosas A., "Value Added Tax and Distortion of Competition", [grāmatā]: *EU Competition Law in Context: Essays in Honour of Virpi Tūlli*, red. Kanninen H., Korjus N. un Rosas A., Hart, Oxford & Portland, Oregona [Oregon], 2009, 275. un nākamās lpp., it īpaši 277.–282. un 289. lpp.

25 — 1999. gada 7. septembra spriedums lietā C-216/97 *Gregg* (*Recueil*, I-4947. lpp., 19. punkts) par Sestās direktīvas interpretāciju.

Šķiet, ka Tiesai vēl nav bijis jāinterpretē PVN direktīvas III pielikuma 15. punktā ietvertie jēdzieni, nedz arī līdzīgie jēdzieni, kuri iepriekš bija minēti Sestās direktīvas H pielikuma četrpadsmitajā kategorijā.

39. Tomēr Francijas Republika uzskata, ka ir jātransponē interpretācija, kādu Tiesa sniegusi tādai pašai frāzei — "organizācija, [kas atzīta] par labdarības organizāciju", — kura minēta Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta g) apakšpunktā, kas kļuvis par PVN direktīvas 132. panta 1. punkta g) apakšpunktu. Šis nostājas pamatojumam tā norāda, ka PVN direktīvas 98. pantā ir atsauce uz 132. pantu, un tādējādi tā secina, ka ir jāsniedz vienots skaidrojums termiņiem, kas lietoti jautājumā par samazināto PVN likmi un atbrīvojumu no PVN.

40. Faktiski interpretācijas principi, kas secināti saistībā ar judikatūru par atbrīvojumiem no PVN, man šķiet atbilstoši, un tos var lietderīgi transponēt nolūkā interpretēt III pielikumu par samazinātajām PVN likmēm²⁶. Uzskatu, ka saskaņotības labad tie paši kritēriji jāizmanto attiecībā uz vienādiem jēdzieniem,

26 — Taču vēlos norādīt, ka dalībvalstīm atbrīvojumi ir obligāti, bet samazinātas likmes ir fakultatīvas.

vēl jo vairāk — tā kā šajā lietā attiecīgā likme ir tik zema (5,5%) salīdzinājumā ar parasto likmi (19,6%), šī PVN samazinājuma sekas ir līdzīgas atbrīvojuma sekām.

2) Par atbilstošajām interpretācijas metodēm

41. Tiesas judikatūrā ir skaidri norādīts, ka normas par atbrīvojumiem no PVN ir jāinterpretē saistībā ar to mērķiem un, tos ievērojot²⁷. Tādējādi ir uzsverts, ka atsevišķu pakalpojumu, ko uzskata par pakalpojumiem vispārējās interesēs, atbrīvojuma mērķis ir atvieglot nodokļu nastu, kāds uzlikts patērētājiem²⁸.

42. Šī pati teleoloģiskā pieeja ir jāizvēlas attiecībā uz normām par samazinātajām PVN likmēm. No Sestās direktīvas H pielikumā, pēc tam — PVN direktīvas III pielikumā ietvertā to preču un pakalpojumu saraksta, kam var piemērot samazināto PVN likmi, izriet, ka likumdevējs, šķiet, ir vēlējis ļaut dalībvalstīm

piemērot samazinātu PVN likmi attiecībā uz atsevišķām tādu darbību kategorijām, kam ir sociāls un/vai sabiedrisks mērķis²⁹.

43. Tomēr PVN direktīvas III pielikums, tāpat kā iepriekš Sestās direktīvas H pielikums, nav balstīts uz tā pamatā esošu konsekventu pieeju. Dažādās minētajā dokumentā uzskaitītās kategorijas neveido strukturētu kopumu³⁰. Tās, šķiet, ir rezultāts tam, ka ir pārņemta virkne samazinātu likmju, kādas iepriekš pastāvējušas dalībvalstīs. Šai kombinācijai, kurā nav iekšējās loģikas, patiesībā nav jēgas, un tā neļauj veikt sistēmisko interpretāciju. Tādējādi ir maz konstruktīvu atbilžu, ko varētu saņemt, analizējot [šo tiesību aktu] sagatavošanas vēsturi³¹.

3) Par attiecīgo jēdzienu plašāku vai šaurāku interpretāciju

44. Komisija uzskata, ka PVN direktīvas III pielikuma 15. punktā ietvertajiem jēdzieniem nepieciešama "sašaurināta", pat "šaura"

27 — It īpaši skat. 2003. gada 6. novembra spriedumu lietā C-45/01 *Dornier* (*Recueil*, I-12911. lpp., 42. punkts), 2005. gada 26. maija spriedumu lietā C-498/03 *Kingscrest Associates* un *Montecello* (Krājums, I-4427. lpp., 29. punkts) un 2008. gada 3. aprīļa spriedumu lietā C-442/05 *Zweckverband zur Trinkwasserversorgung und Abwasserbeseitigung Torgau-Westelbien* (Krājums, I-1817. lpp., 30. punkts).

28 — Skat. 23., 30. un nākamos punktus ģenerālvokātes Šarpstones [*Sharpston*] secinājumos lietā C-434/05 *Horizon College* par Sesto direktīvu (2007. gada 14. jūnija spriedums, Krājums, I-4793. lpp.).

29 — Skat. arī 47. punktu ģenerālvokāte Mazaka [*Mazák*] secinājumos iepriekš minētajā lietā C-442/05 par Sestās direktīvas H pielikuma normām.

30 — Iepriekš minētajos secinājumos lietā C-434/05 ģenerālvokāte ŠarSTONE norāda, ka Sestās direktīvas pielikumos iekļautajiem sarakstiem nav sistemātiska rakstura un ka tas rada minējumus par Kopienų likumdevēja nolūku.

31 — Sal.: 2000. gada 8. jūnija spriedums lietā C-375/98 *Epson Europe* (*Recueil*, I-4243. lpp., 19. punkta beigas).

interpretācija, ņemot vērā, ka jautājums ir par atkāpēm no principa, saskaņā ar kuru ir piemērojama parastā PVN likme. Šajā ziņā tā pamatojas uz Tiesas spriedumu lietā C-83/99, kas attiecas uz samazināto PVN likmi, kas atļautā Sestās direktīvas H pielikuma piektajā kategorijā³².

45. Piemērošanas joma noteikumam, ar ko ievieš izņēmumu no vispārēja principa, šajā gadījumā — nodokļu uzlikšanas principa, protams, ir jāuztver stingri³³. Tas tomēr nenozīmē, ka jāizvēlas šaura pieeja. Tādējādi attiecībā uz atbrīvojumiem, kas atļauti saistībā ar atsevišķām darbībām vispārējās interesēs, Tiesa ir atzinusi, ka jēdziens “[”]organizācijas, kas atzītas par labdarības organizācijām[“] [..], nav interpretējams [sevišķi] šauri”³⁴.

46. PVN direktīvas interpretācija nedrīkst būt tik šaura, ka no tās būtu izslēgti risinājumi, kādus atsevišķas dalībvalstis izraudzījušās, lai organizētu darbību, uz kuru attiecas īpašā sistēma, kas skaidri paredzēta šajā dokumentā. Ir jāņem vērā atšķirības, kādas pastāv starp valstu praksi attiecībā uz sociālu

pakalpojumu sniegšanu, un jāvirās no tā, ka būtu liegts īstenot attiecīgo atkāpju lietderīgo iedarbību. Man šķiet, ka tāda ir bijusi Tiesas filozofija, ko tā izmantojusi spriedumā lietā *Kingscrest*³⁵. Šis apsvērums izriet arī no sprieduma lietā *Horizon College*³⁶ un no diviem neseniem spriedumiem³⁷.

47. PVN direktīvas III pielikumā ietvertais to preču un pakalpojumu saraksts, kuriem var piemērot samazinātu likmi, ar nodomu ir izstrādāts ierobežojoši, nevis tikai ilustratīvi. Saskaņā ar 98. pantu šis uzskaitījums principā ir izsmelošs. Tomēr, lai gan saraksts tāpat ir ierobežojošs jautājumā par atbrīvojumiem no PVN, tas netraucēja Tiesai šajā jomā sniegt kvalifikāciju, kas nebija ierobežojoša.

48. Manuprāt, PVN direktīvas interpretācijai ir jāpamatojas galvenokārt uz fiskālajiem un ekonomiskajiem mērķiem, kādi ir šī patēriņa nodokļa vispārējai sistēmai, kas turklāt ir daļa no Savienības pašu resursu bāzes. Pamatojoties uz šo viedokli, ir iespējams konstatēt, ka to saimniecisko darbību apjomu, uz kurām

32 — 2001. gada 18. janvāra spriedums lietā C-83/99 Komisija/Spānija (*Recueil*, I-445. lpp., 19. un 20. punkts), saskaņā ar kuru Tiesa ir nospriedusi, ka norma par “pasažieru un tiem līdzīgi esošās bagāžas pārvadājumiem” neattiecas uz autoceļu infrastruktūras ceļa nodevu.

33 — It īpaši 1989. gada 15. jūnija spriedums lietā 348/87 *Stichting Uitvoering Financiële Acties* (*Recueil*, 1737. lpp., 13. punkts).

34 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Kingscrest Associates* un *Montecello*, 29.–32. punkts, par Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta g) apakšpunkta interpretāciju. Skat. arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Gregg*, 17. punkts; 2003. gada 3. aprīļa spriedumu lietā C-144/00 *Hoffmann* (*Recueil*, I-2921. lpp., 24. un nākamie punkti) un iepriekš minēto spriedumu lietā *Dornier*, 48. punkts.

35 — Turpat.

36 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Horizon College*, 16. punkts: “[..] šis šauras [sašaurinātas] interpretācijas princips nenozīmē, ka termini, kas izmantoti 13. pantā paredzēto atbrīvojumu definēšanā, jāinterpretē veidā, kas tiem atņemtu nozīmi.”

37 — 2009. gada 19. novembra spriedums lietā C-461/08 *Don Bosco Onroerend Goed* (Krājums, I-11079. lpp., 25. punkts) un 2010. gada 28. janvāra spriedums lietā C-473/08 *Eulitz* (Krājums, I-907. lpp., 27. punkts).

attiecas izņēmums, nevar paplašināt ar brīvu interpretāciju.

terminam nebūtu jārada īpašas problēmas šajā lietā, jo, kā izklāstīšu turpmāk, ir atzīts, ka PVN jomā pat fizisku personu, kas darbojas viena pati, var uzskatīt par organizāciju. Šī interpretācija var attiekties arī uz advokātiem.

4) Par interpretāciju, kāda jāsecina no izmantotajiem terminiem

51. Manuprāt, grūtības drīzāk rada “labdarības” interpretācija. Attiecībā uz šo pirmo nosacījumu daļu, kas izvirzīti III pielikuma 15. punktā, saistībā ar dažādajām minētā dokumenta valodu versijām var sniegt šādus apsvērumus:

a) Par atšķirībām, kādas ir starp valodu versijām

— vācu valodas versijā termins “gemeinnützig” norāda uz domu par “kopēju labumu”,

49. PVN direktīvas dažādu valodu versiju salīdzinājums liecina, ka III pielikuma 15. punktā lietotie termini precīzi neatbilst franču valodas versijā lietotajiem jēdzieniem.

— dāņu valodas versijā vārds “velgørende” tieši atbilst angļu valodas vārdam “charitable”, zinot, ka tas pašreizējā angļu valodas versijā ir aizstāts ar jēdzienu “wellbeing”, jo termins “charitable”, kas bija lietots Sestās direktīvas H pielikuma angļu valodas versijā, lietā *Kingscrest*³⁹ ir atzīts par pārāk šauru.

50. Var piebilst, ka jēdziens “organisme” [“organizācija”], kas minēts franču valodas versijā, tādā pašā veidā nav atrodams visās pārējās versijās. Terminu dažādība, kuri lietoti attiecībā uz organizācijas [“organisme”] jēdzienu, un tās ietekme saistībā ar interpretācijas grūtībām ir uzsvērtā citkārt³⁸. Man šķiet, ka šim

52. Attiecībā uz otru nosacījumu daļu, kas paredzēti III pielikuma 15. punktā, var piebilst,

38 — It īpaši skat. ģenerāladvokātes Kokotes [Kokott] secinājumus lietā C-505/07 *Compañía Española de Comercialización de Aceite* (2009. gada 1. oktobra spriedums, Krājums, I-8963. lpp., 45. punkts).

39 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Kingscrest Associates un Montecello*, 21. un nākamie punkti, un ģenerāladvokāta Ruisa-Harabo Kolomera secinājumi, 23. un nākamie punkti.

ka franču valodas versija norāda uz domu par individuālu aktu (“œuvre” [“darbu”]); angļu, dāņu, itāļu, somu un zviedru valodu versijās drīzāk ir minēta darbība vispārīgā nozīmē, bet vācu un poļu valodu versijās ir norādīts uz nozari vai jomu, kas ir vēl neitrālāki termini.

53. No šīm atšķirībām valodu versijās izriet nebūtiska neviennozīmība, kas palielina PVN direktīvas III pielikuma 15. punktā lietoto terminu būtisko neviennozīmību⁴⁰.

54. Ir zināms, ka, lai nodrošinātu vienveidīgu [Eiropas] Savienības tiesību piemērošanu, gadījumā, ja ir atšķirības starp viena dokumenta valodu versijām, nevienu no šīm versijām nevar aplūkot atsevišķi vai dodot tai priekšroku pār pārējām versijām, bet tā ir jāinterpretē, ņemot vērā regulējuma, kura daļu tā veido, vispārējo sistēmu un mērķi⁴¹.

40 — Sal. neviennozīmību, uz kādu ģenerālvokāts Mazaks norādījis savos iepriekš minētajos secinājumos lietā C-442/05, 38. punkts, attiecībā uz Sestās direktīvas D un H pielikumu.

41 — It īpaši skat. iepriekš minētos ģenerālvokātes Kokotes secinājumus lietā C-505/07 un [šo secinājumu] 29. zemsvītras piezīmē minēto judikatūru, kā arī neseno 2009. gada 22. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-261/08 un C-348/08 *Zurita García* un *Choque Cabrera* (Krājums, I-10143. lpp., 54. un nākamie punkti un tajos minētie spriedumi) un iepriekš minēto spriedumu lietā *Eulitz*, 22. punkts.

55. Turklāt pirmajā daļā minētā saskaņošana ar PVN direktīvu noteikti nozīmē, ka vienādas faktiskās situācijas ir jākvalificē vienādi un uz tām jāattiecinā viena sistēma. Acīmredzot nosacījumi, kas minētajā dokumentā izvirzīti tam, lai tiktu piemērota samazinātā PVN likme, ir autonomi jēdzieni⁴², un tādējādi tiem jāsniedz īpaša [Eiropas] Savienības definīcija, un tie nav jāuztver no kvalifikācijas viedokļa, kāda tiem varētu būt valsts tiesībās.

b) Par “terminu parasto nozīmi”

56. Komisija uzskata, ka PVN direktīvas 98. panta 2. punkta un PVN direktīvas III pielikuma normas jāinterpretē saskaņā ar attiecīgo terminu parasto nozīmi.

57. Šo nostāju faktiski apstiprina Tiesas judikatūra attiecībā uz citām iespējām [piemērot] samazinātu PVN likmi, proti, iespējām, kādas

42 — Sal. ar judikatūru atbrīvojumu no PVN jomā, it īpaši ar iepriekš minēto spriedumu lietā *Kingscrest Associates* un *Montecello* un iepriekš minētā sprieduma lietā *Eulitz* 25. punktā minēto judikatūru.

pieļautas Sestās direktīvas H pielikuma piektajā un astotajā kategorijā⁴³.

F — PVN direktīvas III pielikuma 15. punkta normu apjoms

58. Tādējādi būtu jāaplūko, vai advokātus var kvalificēt kā vienu no III pielikuma 15. punktā minētajām organizācijām, ja tie sniedz palīdzību juridiskās palīdzības saņēmējiem, ņemot vērā PVN direktīvā izmantoto vārdu parasto nozīmi.

59. Tomēr man šķiet nelietderīgi padziļināt šo analīzi, ņemot vērā atšķirības, kādas ir starp dažādām valodu versijām. Nianšes, kādas varētu atrast franču terminoloģijā, ne vienmēr atbilst citiem jēdzieniem, kas minēti pārējās oficiālajās valodās.

60. Galvenā doma, kas jāņem vērā no šīs judikatūras, ir tāda, ka tad, ja ir šaubas, kas rodas, divējādi interpretējot III pielikuma 15. punktā izmantotos vārdus, ir jāatmet plašākais to nozīmes izskaidrojums un jāizvēlas tā nozīme, kas ir tuvākā šo terminu parastajai nozīmei.

43 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Spānija, 18. un nākamie punkti, un 2003. gada 23. oktobra spriedumu lietā C-109/02 Komisija/Vācija (*Recueil*, I-12691. lpp., 23. punkts). Pirmajā no šīm lietām ģenerālvokāts Albers [*Alber*] ierosina izvēlēties šauru interpretāciju un balstīties uz "to, kas dominē" attiecīgajā jēdzienā, minētajā lietā — pārvadājumos.

1) Par šajā dokumentā noteikto kritēriju kumulatīvo raksturu

61. PVN direktīvas III pielikuma 15. punktā ir paredzēti divi nosacījumi tam, lai attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu vai preču piegādi šajā ziņā varētu piemērot samazinātu PVN likmi: pirmkārt, attiecīgajiem pakalpojumu sniedzējiem ir jābūt ar zināmu statusu, proti, tiem jābūt "dalībvalstu par sociālās labklājības [labdarības] organizācijām atzītām organizācijām", un, otrkārt, sniegtajiem pakalpojumiem ir jābūt zināma rakstura, proti, tiem jābūt "dzīves apstākļu uzlabošanas vai sociālās nodrošināšanas darbam"⁴⁴.

62. Abi tiesvedības dalībnieki, šķiet, ir vienprātis par to, ka šiem piemērošanas nosacījumiem ir kumulatīvs raksturs. Savukārt tiem ir dažādi skaidrojumi attiecībā uz šo nosacījumu izklāstā lietoto terminu apjomu.

63. Komisija uzskata, pirmkārt, ka advokātus, kas darbojas juridiskās palīdzības ietvaros, nevar uzskatīt par organizācijām, uz

44 — Attiecībā uz atšķirībām, kādas pastāv starp dažādām valodu versijām, it īpaši attiecībā uz šo otro kritēriju, skat. šo secinājumu 49. un nākamās punktus.

kurām attiecas minētā norma, un, otrkārt, ka šajā ziņā to pakalpojumus nevar pielīdzināt dzīves apstākļu uzlabošanas vai sociālās nodrošināšanas darbam.

64. Savukārt Francijas Republika norāda, ka *Code général des impôts* 279. panta f) punkts esot saderīgs ar PVN direktīvas 96. un 98. pantu, jo pakalpojumi, par kuriem šie advokāti saņem pilnīgu vai daļēju atlīdzību no valsts juridiskās palīdzības ietvaros, atbilstot abiem nosacījumiem, kas paredzēti minētās direktīvas III pielikuma 15. punktā.

65. Lai paustu nostāju šajā ziņā, man šķiet vērtīgāk mainīt secību, kādā izskatīt abus dokumentā izvirzītos nosacījumus.

2) Par kritēriju attiecībā uz “dzīves apstākļu uzlabošanas vai sociālās nodrošināšanas darbu”

a) Lietas dalībnieku argumenti

66. Komisija uzskata, ka advokāti, kas darbojas juridiskās palīdzības ietvaros, nav iesaistīti

darbā, kas minēts strīdīgajā tekstā. Tā apgalvo, ka sniegtos pakalpojumus veido juridiska palīdzība un tādējādi tie ir tādi paši kā klientiem piedāvātie pakalpojumi, par kuriem netiek saņemta valsts finansiālā palīdzība. Komisija apstrīd Francijas Republikas izvirzīto pamatu, saskaņā ar kuru advokāts, kas palīdz juridiskās palīdzības saņēmējam, konsultēšanas un aizstāvības uzdevuma nomaina ar dzīves apstākļu uzlabošanas uzdevumu, uzsverot, ka ieinteresētā persona vēlas saņemt juridisko palīdzību, nevis sociālu atbalstu. Tā piebilst — fakts, ka samaksu, kas advokātam tiek veikta juridiskās palīdzības ietvaros, parasti uzskata par nepietiekamu, nekādi nemaina advokāta sniegto pakalpojumu raksturu, jo tam ir jāuzņemas visi trūkumi, kas saistīti ar tā profesionālo darbību. Komisija uzsver arī, ka uz advokātiem attiecas dažādi, ar juridisko palīdzību pat nesaistīti ētiski ierobežojumi. Visbeidzot, tā uzskata, ka PVN kā vispārējs patēriņa nodoklis neļauj piemērot atšķirīgas nodokļa likmes atkarībā no katra preču vai pakalpojumu saņēmēja ienākumu apmēra.

67. Francijas Republika norāda, ka darbības, kuru saturs un raksturs ir vienāds, ir vai nav jāuzskata par dzīves apstākļu uzlabošanas darbu atkarībā no to saņēmēju līdzekļu apmēra. Tā sniedz šādu piemēru: maltītes gatavošana var būt dzīves apstākļu uzlabošanas darbs, ja tā tiek veikta par labu trūcīgām personām, bet tā pati darbība tāda nav, ja to veic

par labu klientam, kurš nav nabadzīgs. Tāpat kā attiecībā uz ēdināšanu esot jānošķir arī advokāta darbība, sniedzot palīdzību [valsts] juridiskās palīdzības saņēmējam, un advokāta tradicionālie pienākumi, strādājot maksātspējīgas personas labā. Francijas Republika piekrīt, ka pakalpojumi, kas tiek sniegti abos gadījumos, ir vienādi, taču apgalvo, ka sociālais mērķis un saņēmēja zemie ienākumi sekmeļot, ka advokāta juridiskās palīdzības pakalpojumi iegūst dzīves apstākļu uzlabošanas darba raksturu.

68. It īpaši Francijas Republika ierosina izmantot četru rādītāju kopumu, nosakot, vai organizācija ir iesaistīta dzīves apstākļu uzlabošanas vai sociālās nodrošināšanas darbā, proti, 1) izvirzīts sociāls mērķis par labu trūkumcietējiem, 2) valsts solidaritātes īstenošana, izmantojot pārdalošu finansējuma veidu, 3) sniegto pakalpojumu bezpeļņas raksturs un 4) pakalpojumu sniedzējam izvirzītās pārmeņīgās prasības. Francijas Republika uzskata, ka juridiskā palīdzība, ko sniedz advokāti, atbilst visiem šiem nosacījumiem. Tā precizē, ka — pretēji Komisijas norādītajai interpretācijai — tā neapgalvo, ka ar vienu no šiem rādītājiem, aplūkojot to atsevišķi, pietiktu, lai pierādītu, ka advokāti ir iesaistīti dzīves apstākļu uzlabošanas darbā.

b) Analīze

69. Termins “dzīves apstākļu uzlabošana [labdarība]” ir neskaidrs jēdziens. Tam ir vismaz divas šai lietai būtiskas kategoriju dimensijas. Viens no šiem aspektiem attiecas uz cilvēku savstarpējo saīšu, attiecību un iestāžu sfēru, kuras balstītas uz individa neaizsargātību un tā nepieciešamību pēc atbalsta un aizsardzības, ko dažādās sabiedrības kopienas var piedāvāt, mazinot dzīvei raksturīgos riskus. Šis izskaidrojums par dzīves apstākļu uzlabošanu atspoguļojas iestādēs, ko parasti saprot tādējādi, ka tās ir tipiskas organizācijas sociālam fenomenam, piemēram, trūkumcietēju ekonomiskajam atbalstam, bērnu un jauniešu aizsardzībai, aprūpes pakalpojumiem, kuri gādā par specifiskām vajadzībām, kādas ir slimām personām, invalīdiem vai personām, kam ir atkarības no psihotropajām vielām. Otrs “dzīves apstākļu uzlabošanas [labdarības]” aspekts attiecas uz solidaritāti jeb kolektīvo pašizliedzību, kas nepieciešama, lai varētu taisnīgi apmierināt visu personu vajadzības.

70. Pati Tiesas judikatūra attiecībā uz PVN liecina, ka šie abi dzīves apstākļu uzlabošanas [labdarības] aspekti jeb dimensijas sarežģīti mijiedarbojas. Piemēram, Tiesa ir atzinusi, ka peļņas gūšanas mērķis nav šķērslis, lai privāttiesību subjektu, kas sniedz bērnu un jauniešu aprūpes iestāžu pakalpojumus, varētu uzskatīt par tādu, kam piemīt labdarības raksturs, jo šāds risinājums bija iespējams lietas

īpašo apstākļu dēļ⁴⁵. Turklāt spriedumā lietā *Kügler*⁴⁶ Tiesa ir konstatējusi, ka “vispārējā aprūpe un palīdzība mājās, kas sniegta kā daļa no ambulatora pakalpojuma personām, kas ir fiziski vai ekonomiski atkarīgas [no citiem] [..], principā ir saistītas ar sociālo palīdzību”.

norādījusi Komisija, man nešķiet pamatots. Šāds risks pastāvētu tad, ja vienīgais izmantotais kritērijs būtu pakalpojuma saņēmēju kritērijs. Bet Francijas Republika iesaka līdzsvarot to ar citiem kritērijiem, izmantojot tās izklāstīto četru rādītāju kopumu.

71. Šajā gadījumā man šķiet, ka glābšanas uzdevums, ko advokāts uzņemas juridiskās palīdzības ietvaros, neaizstāj tā parasto konsultēšanas un aizstāvības uzdevumu, bet gan to papildina. Var teikt, ka tā ieguldījums juridiskās palīdzības pakalpojumā piešķir advokāta tradicionālajiem pienākumiem sociālu nokrāsu.

74. Attiecībā uz advokātu atlīdzības nelielo apmēru, uz ko norāda Francijas Republika, tomēr vēlos piebilst, ka advokāta honorāri ir atkarīgi no tā individuālajiem uzskatiem par, viņaprāt, pieņemamu atlīdzības apmēru. Šķiet, ka Francijā ir grupa advokātu, kuri uzskata juridiskajā palīdzībā sniegto ieņēmumu apmēru par pietiekamu, jo šāda veida uzdevumi galvenokārt koncentrējas šīs kategorijas advokātu rokās⁴⁸.

72. Pats pakalpojuma rakstura kritērijs, par kuru ir skaidrs, ka tas juridiskās palīdzības ietvaros un saistībā ar advokātu tradicionālo darbību ir vienāds, uz ko galvenokārt norāda Komisija, man nešķiet pietiekams, lai piešķirtu darbībai labdarības raksturu vai liegtu tai šādu kvalifikāciju. Manuprāt, iepriekš minētais Tiesas konstatējums spriedumā lietā *Kügler*⁴⁷ šajā jautājumā ir paskaidrojošs.

75. Manuprāt, noteicošais faktors ir apstākļi, kādos tiek sniegti advokāta pakalpojumi. Ir daudz piemēru — turklāt dažādās dalībvalstīs — tam, ka juridiskos pakalpojumus, kas ietver gan konsultēšanas pienākumu, gan pienākumu pārstāvēt tiesā, var sniegt tādos apstākļos, kas piešķir tiem labdarības raksturu.

73. Risks piemērot samazinātu likmi visiem pakalpojumiem, ar kuriem tiek sniegts atbalsts trūcīgākajām personām, uz kuru

48 — Skat. iepriekš minēto Rolāna di Luāra Senāta 2007. gada 9. oktobra Informatīvo ziņojumu, 64. un 65. lpp.: “Pastāv pat, iespējams, pārmērīga koncentrācija, jo 9,4% advokātu (jeb 4492 advokāti) izpilda 64% juridiskās palīdzības [J.P.] uzdevumu. [..] Valsts iestādēm pat var rasties aizdomas attiecībā uz to, ka J.P. veicina atsevišķu biroju finansiālo rentabilitāti. Nereti ir dzirdams, ka dažī no tiem “dzīvo tikai no J.P.”

45 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Kingscrest Associates un Montecello*, 29.–32. punkts.

46 — 2002. gada 10. septembra spriedums lietā C-141/00 *Kügler* (*Recueil*, I-6833. lpp., 44. punkts).

47 — Turpat.

Tā ir gadījumā, kad palīdzību sniedz valsts juridiskās palīdzības biroji, dažādas pilsoniskās sabiedrības organizācijas un pat advokāti, kuri darbojas trūkumcietēju, noziedzīgos nodarījumos cietušo vai patvēruma meklētāju labā.

3) Par kritēriju attiecībā uz “dalībvalstu par sociālās labklājības [labdarības] organizācijām atzītām organizācijām”

76. Kas attiecas uz attiecīgo Francijas tiesību akta normu, tad parasti to valsts mērogā pamato ar labdarības raksturu, kas saistīts ar juridiskās palīdzības saņēmēju stāvokli⁴⁹.

a) Lietas dalībnieku argumenti

77. Man šķiet, ka juridisko palīdzību faktiski var bez pārmērīgām grūtībām saprast tādējādi, ka tā ir “dzīves apstākļu uzlabošanas [labdarības] darbs”, jo, tā kā šī palīdzība ir balstīta uz sociālo solidaritāti, to var kvalificēt kā sociālās politikas pasākumu⁵⁰.

78. Toties ir reālas šaubas attiecībā uz PVN direktīvas III pielikuma 15. punktā izvirzīto nosacījumu pirmo daļu.

79. Komisija apgalvo, ka attiecīgajiem pakalpojumu sniedzējiem ir jābūt ar zināmu statusu, proti, pastāvīgu un stabilu īpašību, kas tiem raksturīga. Tā norāda, ka PVN direktīvā esot prasīta zināma noturības pakāpe attiecībās starp dalībvalsti un nodokļa maksātāju, kura pakalpojumiem tiek piemērota samazinātā likme. Komisija apgalvo, ka Francijā samazinātās likmes piemērošana atsevišķiem advokātu pakalpojumiem nav saistīta ar pakalpojumu sniedzēja stabilo statusu, bet tikai ar faktu, ka minētie pakalpojumi dažkārt tiek sniegti juridiskās palīdzības ietvaros. Komisija arī uzskata — tas, ka tiktu ievērota Francijas Republikas ierosinātā interpretācija, radītu risku, jo tādējādi 15. punktā paredzētais izņēmums tiktu piemērots jebkuram nodokļa maksātājam tikai ar tādu nosacījumu, ka par attiecīgajiem pakalpojumiem pilnībā vai daļēji atlīdzina valsts, nevis vienīgi pakalpojumu sniedzējiem, kuriem ir privilēģēts statuss, ko valsts piešķirusi sakarā ar to labdarības raksturu.

49 — 1999. gada 30. jūnija Ziņojumā Francijas Senātam Denis Badrē [*Denis Badré*] norāda, ka samazinātu PVN likmi piemēro pakalpojumiem, ko advokāti sniedz juridiskās palīdzības ietvaros, sakarā ar to, ka šie pakalpojumi ir “pakalpojumi ar izteikti sociālu raksturu” saskaņā ar oficiālo atbildi, ko sniegusi *Assemblée Nationale* [Nacionālā asambleja], ņemot vērā faktu, ka juridiskās palīdzības piešķiršanai ir izvirzīti nosacījumi, kas it īpaši saistīti ar saņēmēja līdzekļiem (1998./1999. gada kārtējas sesijas Informatīvais ziņojums Nr. 74 [*Rapport d'information n° 74 de la session ordinaire 1998/1999*], pieejams Senāta interneta vietnē).

50 — Šajā ziņā Francijas Senāta loceklis Rolāns di Luārs atgādina, ka juridiskā palīdzība ir “mantojusi praksi, kas saistīta vienlaikus ar labdarību un solidaritātes pienākumu attiecībā pret trūcīgākajiem” (iepriekš minētais ziņojums, 64. lpp.). Salīdzinājumam — Zviedrijas iestāde, kas atbildīga par juridisko palīdzību (*Rättshjälpsmyndigheten*), to definē kā tiesību aktus par sociālo aizsardzību, lai palīdzētu tiem, kuri nevar saņemt juridisko palīdzību citā veidā (http://www.rattshjalp.se/templates/DV_infoPage__3526.aspx).

80. Francijas iestādes pēc kārtas noraida visus Komisijas argumentus. Attiecībā uz saiknes, kāda pastāv starp valsti un advokātiem, stabilitāti Francijas Republika norāda, pieņemot, ka jautājums ir par būtisku kritēriju, — to nodrošinot fakts, ka uz attiecīgajiem pakalpojumiem attiecas *Code général des impôts* 279. panta f) punkts. Francijas Republika piebilst, ka, lai gan visi advokāti noteikti nepilda regulārus juridiskās palīdzības uzdevumus, ikvienu no viņiem jebkurā brīdī var izraudzīties palātas priekšsēdētājs vai advokātu kolēģijas priekšsēdētājs un tam ir pienākums šo aicinājumu ievērot.

81. Turklāt tā atgādina, ka, tā kā Sestajā direktīvā nav definīcijas, Tiesa ir nolēmusi, ka principā katrai dalībvalstij savās tiesībās ir jāizdod noteikumi, atbilstoši kuriem organizāciju var atzīt par šādu labdarības organizāciju, precizējot, ka judikatūrā valsts iestādēm ir sniegti šādi norādījumi, nosakot labdarības organizāciju [raksturu]⁵¹: 1) īpašu normu ar likuma spēku esamība, 2) attiecīgā nodokļa maksātāja darbību vispārējo interešu raksturs, 3) fakts, ka citi nodokļu maksātāji, kas sniedz tādus pašus pakalpojumus, ir līdzīgi atzīti par [labdarības organizācijām]⁵², kā arī 4) fakts, ka attiecīgo pakalpojumu izmaksu lielāko daļu sedz sociālā nodrošinājuma organizācijas. Pēc Francijas Republikas uzskatiem

51 — It īpaši skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Kügler*, 54. un nākamie punkti, un lietā *Kingscrest Associates* un *Montecello*, 53. un nākamie punkti.

52 — Nepieciešamību ievērot nodokļu neitralitātes principu Tiesa ir atgādinājusi bieži, tostarp iepriekš minētajā spriedumā lietā *Zweckverband zur Trinkwasserversorgung und Abwasserbeseitigung Torgau-Westelbien*, 42. punkts, par samazinātajām PVN likmēm.

Code général des impôts 279. panta f) punkts atbilst visiem šiem kritērijiem.

b) Analīze

82. Tiesa jau ir lēmusi par jēdziena “organizācija, ko attiecīgā dalībvalsts atzinusi par labdarības organizāciju” interpretāciju saistībā ar Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta g) apakšpunktu, kurā ir paredzēti “atbrīvojumi dažām darbībām sabiedrības interesēs”, kas atbilst atbrīvojumiem, kuri izklāstīti PVN direktīvas 132. panta 1. punkta g) apakšpunktā. Ir jāsniedz vienots izskaidrojums jēdzieniem “organizācijas” un “labdarība”, kas ir atkārtoti dažādās PVN direktīvas un to pielikumu daļās⁵³, nevis jāpiešķir tiem daudzveidīga nozīme.

83. Spriedumi, kas pieņemti atbrīvojumu no PVN jomā, liecina, ka jēdziens “organizācija, [kas atzīta] par labdarības organizāciju”, ir pietiekami plašs, lai tajā iekļautu privātas apvienības, kuru mērķis ir peļņas gūšana, un pat vienu fizisku personu, kas darbojas

53 — Skat. 40. punktu iepriekš minētajos ģenerālvokāta Mazaka secinājumos lietā C-442/05.

ekonomiskos apstākļos, it īpaši saistībā ar izvirzīto mērķi samazināt atsevišķu pakalpojumu vispārējās interesēs izmaksas, kas tiek sniegti sociālajā sektorā, un tādējādi padarīt tos pieejamākus personām, kas tos var saņemt⁵⁴.

84. Šī plašā pieeja, kādu Tiesa sniegusi saistībā ar atbrīvojumiem no PVN, vēl jo vairāk tāda ir attiecībā uz PVN likmes samazinājumiem. Tā ļauj ietvert advokātus tādu organizāciju kategorijā, kuras ietilpst PVN direktīvas III pielikuma 15. punkta piemērošanas jomā. Termins “organizācija”, protams, norāda uz individuāli noteiktu apvienību, kas veic īpašu uzdevumu⁵⁵. Bet nav strīda par to, ka šis autonomais [Eiropas] Savienības tiesību jēdziens var attiekties uz vienu vai vairākām fiziskām personām, kuras vada uzņēmumu, nevis vienīgi uz juridiskām personām. Šajā gadījumā personas, uz kurām attiecas PVN sistēma, ir advokāti, skatīti individuāli, kas palīdz juridiskās palīdzības saņēmējiem. Tādējādi nav svarīga organizācija, kādā šie advokāti ietilpst kolektīvi, un it īpaši nav nozīmes tam, ka tos izraugās un samaksu par šī uzdevuma izpildi tiem veic centralizēti.

54 — Iepriekš minētie spriedumi lietā *Gregg*, 17. un 18. punkts, lietā *Kingscrest Associates un Montecello*, 30., 35. un 43. punkts, un 2006. gada 9. februāra spriedums lietā *C-415/04 Stichting Kinderopvang Enschede* (Krājums, I-1385. lpp., 23. punkts).

55 — Skat. spriedumu lietā *Gregg*, turpat, un ģenerālvokāta Kosmas [*Cosmas*] secinājumus šajā lietā, 27. punkts; viņš ir minējis “autonomu uzņēmēju”, kas ir atsevišķs attiecībā pret personām, kas to izveidojušas.

85. No iepriekš izklāstītā var secināt, ka advokāti, kas darbojas juridiskās palīdzības ietvaros, bez jebkādam šaubām ietilpst jēdzienā “organizācija”. Taču šī prāva nav vēsta galvenokārt uz šo jautājumu, jo šajā ziņā abi lietas dalībnieki ir atsaukušies uz plašo Tiesas judikatūru. Komisija to atzīst, norādot, ka jautājums ir vienīgi par organizācijas, kas sniedz pakalpojumu, “labdarības [organizācijas]” raksturu.

86. Attiecībā uz pēdējo minēto kritēriju lietas dalībniekiem ir ļoti pretēji uzskati. PVN direktīvā — gluži kā iepriekš Sestajā direktīvā — nav precizēti nosacījumi un noteikumi tam, lai III pielikuma 15. punktā minētajām organizācijām atzītu “labdarības [organizācijas]” raksturu. Jāpiebilst, ka franču valodas versijā šī frāze, kas ietverta PVN direktīvas III pielikumā, ir tieši pārņemta no līdzīgās normas Sestajā direktīvā. Savukārt angļu valodas versijā, kā jau esmu norādījis, formulējums salīdzinājumā ar iepriekšējo tekstu ir mainīts⁵⁶.

87. Man šķiet, ka Komisijas paustā noturības prasība skaidri neizriet nedz no PVN direktīvas noteikumiem, nedz arī no Tiesas judikatūras. Bet vai ir jāatzīst, ka noturība ir prasīta netieši?

56 — Termins “charitable” ir kļuvis par “as being devoted to social wellbeing”, kas, šķiet, vairāk atbilst nostājai, kādu Tiesa ieņēmusi iepriekš minētajā spriedumā lietā *Kingscrest Associates un Montecello*.

88. Uzskatu, ka zināma stabilitāte, ja ne pastāvība sociālajās darbībās ir nepieciešama. Tomēr noturība ir relatīva, jo ar laika kritēriju vien nepietiek. Man šķiet — ir nepieciešams, lai dominējošajai [vai] pat vienīgajai pakalpojumu sniedzēja darbībai būtu labdarības raksturs. Ar vienkāršu sociālu aspektu nepietiek. Francijas Republikas atbalstītā “funkcionāla” interpretācija neatbilst nedz PVN direktīvas tekstam, nedz tās mērķiem. Šī pieeja izraisa savādu situāciju, ka organizācijai var būt divas šķautnes, proti, ka to var uzskatīt par tādu, kam ir labdarības organizācijas raksturs, kad tā veic sociālus aktus, bet pārējos gadījumos šāda labdarības organizācijas rakstura nav. Šādas interpretācijas rezultātā, šķiet, saplūstu abi nosacījumi, ja labdarības darbs būtu vienīgais rādītājs šim labdarības raksturam. Ja tā būtu, tad pietiktu ar to, ka PVN direktīvas III pielikumā būtu paredzēts, ka samazināta likme ir iespējama tad, ja pakalpojumu sniedzēji veic labdarības darbību.

89. Bet likumdevēja nostāja tāda nav. Iespēja atzīt divas šķautnes nevar tikt aplūkota, jo PVN direktīvā tas nav atļauts, pretēji iespējai pieļaut atšķirības, kāda tajā ir skaidri paredzēta attiecībā uz publisko tiesību organizācijām. Manuprāt, noteicošā ir piemērošanas joma, kādā notiek darbība, nevis organizācijas mērķis. Ir jāņem vērā uzņēmēji un tas, ko tie dara, bet ne tik daudz šo uzņēmēju izvirzītie mērķi.

90. No Tiesas judikatūras izriet, ka valsts iestādēm ir rīcības brīvība, lai atzītu apvienībai labdarības organizācijas statusu, bet ka šī brīvība ir jāsteno saskaņā ar [Eiropas] Savienības tiesībām⁵⁷. Tomēr, ņemot vērā šo judikatūru, šķiet, ka process, atbilstoši kuram var notikt šāda labdarības organizācijas rakstura atzīšana, nav saistīts vienīgi ar valsts pieeju. Protams, dalībvalstu iestādēm ir pienākums piešķirt šo statusu, bet to kontrolē valsts tiesas, kurām pašām ir jāstrādā, ievērojot [Eiropas] Savienības tiesību prasības, un jāņem vērā Tiesas spriedumos noteiktie neierobežojošie kritēriji⁵⁸.

91. Attiecībā uz Francijas *Code général des impôts* minētajām darbībām, ko advokāts veic juridiskās palīdzības ietvaros, es domāju, ka nevar runāt par attiecīgās organizācijas “labdarības” [raksturu], jo šis jēdziens, manuprāt, norāda uz priekšmetu, kam vajadzīga zināma noturība un zināma dominēšana saistībā ar tās darbību raksturu. Lai aizsargātu PVN direktīvas lietderīgo iedarbību un saglabātu III pielikuma ierobežojošo raksturu, 15. punkta normas ir jāinterpretē tādējādi, ka ne tikai

57 — It īpaši iepriekš minētie spriedumi lietā *Kügler*, 54.–56. punkts; lietā *Stichting Kinderopvang Enschede*, 23. punkts, un lietā *Kingscrest Associates* un *Montecello*, 52. un 53. punkts.

58 — Papildus trijiem iepriekš minētajiem spriedumiem skat. 2001. gada 11. oktobra spriedumu lietā C-267/99 *Adam* (*Recueil*, I-7467. lpp., 35. un nākamie punkti), kā arī ģenerālvokātes Šarpstones secinājumus, kas sniegti 2009. gada 10. septembrī vēl izskatāmajā lietā C-262/08 *CopyGene*, 73. un nākamie punkti.

darbībai, bet arī attiecīgajai organizācijai ir jābūt ar pietiekami izteiktu, pat dominējošu labdarības raksturu. Pēdējam minētajam kritērijam, saprotot to terminu parastajā nozīmē, advokāti neatbilst, jo, manuprāt, nosakot, vai organizācija atbilst minētajā normā izvirzītajiem nosacījumiem, ir jāņem vērā tās darbību kopums⁵⁹. Ja nav pierādīts, ka attiecīgo pakalpojumu sniegšanai ir divkāršs "labdarības" raksturs, tad tie neatbilst visiem PVN direktīvā izvirzītajiem nosacījumiem samazinātas PVN likmes piemērošanai.

darbā", un tādējādi tiem nevar piemērot samazinātu PVN likmi⁶⁰.

VI — Tiesāšanās izdevumi

92. Tādējādi uzskatu, ka prasība sakarā ar valsts pienākumu neizpildi ir pamatota, jo *Code général des impôts* 279. panta f) punktā norādītie pakalpojumi, ko sniedz advokāti un tiem pielīdzinātas personas, neietilpst kategorijā, kura paredzēta minētā pielikuma 15. punktā, kas ir vienīgā norma, uz kuru aizstāvībā atsaukusies Francijas Republika — proti, "preču piegāde un pakalpojumu sniegšana, ko veic dalībvalstu par sociālās labklājības [labdarības] organizācijām atzītas organizācijas, kuras ir iesaistītas dzīves apstākļu uzlabošanas vai sociālās nodrošināšanas

93. Saskaņā ar Reglamenta 69. panta 2. punktu lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

94. Komisija ir prasījusi piespriezt Francijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Tāpēc tas ir jānospriež gadījumā, ja atbilstoši manam ierosinājumam prasība sakarā ar valsts pienākumu neizpildi tiek apmierināta.

59 — Sal. ar 2002. gada 21. marta spriedumu lietā C-174/00 *Kenemer Golf (Recueil, I-3293. lpp., 21. un nākamais punkts)*, kurā izklāstīts, ka, "kvalificējot organizāciju kā "bezpelnas" organizāciju, ir jāņem vērā tās darbību kopums".

60 — Starp citu, kā norādījis Komisija, tāds ir secinājums, ko 2007. gadā bija skaidri izdarījis Francijas Senāta loceklis Rolāns di Luārs attiecībā uz Sestās direktīvas normām: "Eiropas Kopienas dalībvalstis var izvēlēties piemērot vienu vai divas samazinātas likmes, kas pārsniedz 5% vai ir vienādas ar 5%, attiecībā uz ierobežotu preču un pakalpojumu sarakstu. Šajā sarakstā advokātu pakalpojumi nav ietverti. [...] Arī turpmāk nepieciešamajai un steidzamajai J.P. sistēmas reformai ir jābūt gadījumam, kurā tiek nodrošināts, ka Francija ievēro noteikumus, kuri jāievēro visām Eiropas Kopienas dalībvalstīm" (Iepriekš minētais Senāta 2007. gada 9. oktobra Informatīvais ziņojums, 83. lpp.).

VII — Secinājumi

95. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai nospriest šādi:

- “1) piemērojot samazinātu pievienotās vērtības nodokļa likmi advokātu, advokātu Valsts Padomē un Kasācijas tiesā un aizstāvju sniegtajiem pakalpojumiem, par kuriem tie saņem pilnīgu vai daļēju atlīdzību no valsts juridiskās palīdzības ietvaros, Francijas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas paredzēti 96. pantā un 98. panta 2. punktā Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu;

- 2) Francijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.”